

Bruselj, 27. maj 2024
(OR. en)

9447/24

COARM 92
CONOP 29
CFSP/PESC 653

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Sklepi Sveta o stališču EU glede zatiranja nezakonitega trgovanja z osebnim in lahkim orožjem za četrto konferenco o pregledu izvajanja akcijskega programa ZN o osebni in lahki orožju

V prilogi vam pošiljamo Sklepe Sveta o stališču EU glede zatiranja nezakonitega trgovanja z osebnim in lahkim orožjem za četrto konferenco o pregledu izvajanja akcijskega programa ZN o osebni in lahki orožju (New York, 18. do 28. junij 2024), ki jih je Svet odobril na 4028. seji 27. maja 2024.

**SKLEPI SVETA O STALIŠČU EU GLEDE ZATIRANJA NEZAKONITEGA TRGOVANJA
Z OSEBNIM IN LAHKIM OROŽJEM ZA ČETRTO KONFERENCO O PREGLEDU
IZVAJANJA AKCIJSKEGA PROGRAMA ZN O OSEBNEM IN LAHKEM OROŽJU
(NEW YORK, 18. DO 28. JUNIJ 2024)**

1. Svet ugotavlja, da nezakonito osebno in lahko orožje (SALW) ter pripadajoče strelivo še naprej prispeva k nestabilnosti in oboroženem nasilju, preprečuje trajnostni razvoj in prizadevanja kriznega upravljanja ter tako nadalje destabilizira celotne regije, države in družbe v teh regijah, spodbuja oboroženo nasilje in organizirani kriminal, pa tudi večja učinek terorističnih napadov. Svet je zavezan tako preprečevanju in zaježitvi nezakonitega trgovanja s SALW in pripadajočim strelivom kot tudi zavzemanju za prevzemanje vseh oblik odgovornosti glede zakonitega trgovanja z njimi.
2. V skladu s prispevkom Evropske unije k paktu ZN za prihodnost in k novi agendi za mir generalnega sekretarja ZN Svet ugotavlja, da je treba okrepiti instrumente za nadzor konvencionalnega orožja in izboljšati zaščito civilistov pred učinki tega orožja, med drugim s spodbujanjem nadaljnjega spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava in prava o človekovih pravicah ter spodbujanjem boja proti širjenju SALW: 1) sprejeti je treba regionalne in nacionalne časovne načrte, cilje in zaveze ter zagotoviti ustrezne načine za spremljanje napredka in mobilizacijo mednarodne podpore; 2) graditi je treba na akcijskem programu ZN ter razpoložljivih mednarodnih orodjih in pobudah za sledenje in krepitev zmogljivosti za preprečevanje preusmerjanja ter zagotavljati učinkovito upravljanje zalog; 3) obravnavati je treba razvoj novih tehnologij.
3. Akcijski program ZN za preprečevanje, zatiranje in izkoreninjenje vseh oblik nezakonite trgovine z osebno in lahkim orožjem (akcijski program) je po mnenju Sveta splošni okvir za boj proti grožnji, ki jo predstavlja nedovoljena trgovina s SALW, zato Svet podpira njegovo polno in učinkovito izvajanje na nacionalni, regionalni in svetovni ravni.

4. Svet pozdravlja prihodnjo četrto konferenco o pregledu, ki bo med 18. in 28. junijem 2024 v New Yorku (RevCon4) in ki bo tudi priložnost za pregled napredka pri izvajanju akcijskega programa. Meni, da bi morali na RevCon4 utrditi pomen tega programa in povečati njegovo učinkovitost.
5. Svet opozarja, da je 17. oktobra 2022 sprejel Sklep (SZVP) 2022/1965, da bi podprl celovito in učinkovito izvajanje akcijskega programa in mednarodnega instrumenta za sledenje, okrepil mednarodno, regionalno in nacionalno varnost, prispeval k uresničevanju človekove varnosti, spodbujal trajnostni razvoj z nadzorom SALW ter podpiral politike in programe za nadzor SALW, ki upoštevajo vidik spola, na podlagi temeljite analize glede na spol.
6. Evropska unija je podprla vsebinske in vključujoče priprave na RevCon4 v skladu s Sklepom Sveta (SZVP) 2022/1965. Sodelujoče države in zadevne regionalne organizacije so imele priložnost, da na regionalnih srečanjih opredelijo izzive v zvezi s SALW, značilne za posamezne regije, in razpravljajo o regionalnih prednostnih nalogah v okviru RevCon4.
7. EU bo konstruktivno prispevala, da bo na RevCon4 dosežen soglasen in smiseln izid, ter si hkrati prizadevala za vključitev naslednjih ključnih ciljev v sklepni dokument konference:
 - i. priznati, da izvajanje akcijskega programa temelji na sinergijah z mednarodnimi instrumenti podobnih ciljev, kot sta Pogodba o trgovini z orožjem in Protokol ZN o strelnem orožju, med drugim o obveznostih poročanja, pomoči in sodelovanju;

- ii. pozdraviti sprejetje globalnega okvira za upravljanje konvencionalnega streliva v celotni življenjski dobi; priznati, da izvajanje akcijskega programa dopolnjuje globalni okvir za preprečevanje, zatiranje in izkoreninjenje nedovoljene trgovine s strelivom; v okviru akcijskega programa še naprej ohraniti preprečevanje, zatiranje in izkoreninjenje nedovoljene trgovine s strelivom za SALW ter obravnavati vsa potrebna sklicevanja na odgovorno upravljanje streliva, da se strelivo vključi v proces akcijskega programa, ter spodbujati države, ki so udeležene v akcijskem programu, k izmenjavi relevantnih pridobljenih izkušenj in najboljših praks v skladu z globalnim okvirom; priznati, da številne države za strelivo za SALW že uporabljajo določbe akcijskega programa in mednarodnega instrumenta za sledenje;
- iii. v skladu z agendo za trajnostni razvoj do leta 2030 poudariti, da brez trajnostnega razvoja ni miru, brez miru in brez spoštovanja človekovih pravic in enakosti spolov pa ni razvoja; v zvezi s tem je ključnega pomena omejevanje nedovoljene trgovine s SALW in pripadajočim strelivom;
- iv. podpreti pristop, ki upošteva vidik spola, k nadzoru nad SALW ter priznati, da oboroženo nasilje različno učinkuje na ženske, moške, deklice in dečke, ter spodbujati vlogo žensk pri izvajanju akcijskega programa in analizo na podlagi spola pri nadzornih ukrepih nad SALW kot pogoja za njihovo učinkovitost;
- v. ukrepati za ohranitev in dvig učinkovitosti akcijskega programa in njegovega mednarodnega instrumenta za sledenje, upoštevajoč razvoj tehnologije, zasnove in izdelave SALW ter trgovanja z njim. EU je zlasti zaskrbljena zaradi naraščajočega trenda osebnega orožja z okvirom iz polimera ali z modularno zasnovo in zato, ker ne obstaja globalni standard glede tega, kako in kje označevati to orožje, kar postopoma slabi zmogljivost za sledenje temu orožju. Za zagotovitev in ohranitev zmogljivosti za sledenje SALW z okvirom iz polimera in z modularno zasnovo je zato pomembno, da se na RevCon4 doseže dogovor o procesu, ki bo omogočil dosego soglasja glede označevanja modularnega SALW;
- vi. podpreti ustanovitev odprte skupine tehničnih strokovnjakov za izvajanje akcijskega programa ZN in njegovega mednarodnega instrumenta za sledenje v zvezi z novimi tehnologijami na področju SALW;

- vii. podpreti obstoječo prostovoljno izmenjavo informacij med državami o ugotovljenih primerih preusmerjanja, da bi razkrili in prekinili poti nedovoljene trgovine z orožjem ter izboljšali zmogljivosti za oceno tveganja v okviru nadzora nad izvozom orožja (člen 11 Pogodbe o trgovini z orožjem in forum za izmenjavo informacij o preusmerjanju);
 - viii. poudariti vlogo, ki jo imajo prakse nadzora nad izvozom orožja pri preprečevanju in zatiranju nezakonitega trgovanja s SALW, vključno z oceno tveganja za preusmeritev (vključno z vidikom spola) pred izdajo izvoznih dovoljenj;
 - ix. podpreti dejavnosti nadzora nad SALW na konfliktnih območjih in v ta namen okrepiti vlogo mirovnih operacij ZN in regionalnih mirovnih operacij ter pri določanju mandata vsake posebej razmisliti o vključitvi pomoči za spremljanje embarga na orožje in upravljanje zalog ter, kjer je mogoče, v sodelovanju s strokovnimi skupinami ZN, ki so pristojne za spremljanje embargov na orožje s strani ZN;
 - x. poudariti vlogo akcijskega programa v boju proti terorizmu. Tudi z učinkovitim izvajanjem akcijskega programa se teroristom preprečuje, da pridobijo SALW, s tem pa se zmanjša morebitni učinek njihovih napadov;
 - xi. priznati vlogo SALW pri nasilju v družini in nasilju na podlagi spola, zlasti pri nasilju, ki ga zagreši družinski član ali intimni partner, ter zagotoviti, da so javno dostopni podatki o zlorabi strelnega orožja razčlenjeni po spolu ter vključujejo podatke o nasilju v družini in nasilju na podlagi spola;
 - xii. podpreti pomembno vlogo regionalnih organizacij pri izvajanju akcijskega programa ter na splošno vključevanje raziskovalcev, civilne družbe in industrije v dejavnosti, povezane s tem programom.
8. EU podpira sklicevanje v zaključnem dokumentu RevCon4 na naslednje dokumente:
- zaključne dokumente vmesnih srečanj v okviru akcijskega programa (sedmo in osmo bienalno srečanje držav leta 2021 oziroma 2022);

- poročilo generalnega sekretarja ZN o osebnem in lahkem orožju za srečanje Generalne skupščine ZN leta 2022 (A/CONF.192/BMS/2022/1) ter Varnostnega sveta ZN leta 2023 (S/2023/823) in leta 2021 (S/2021/839);
- poročilo generalnega sekretarja ZN o novostih v proizvodnji, tehnologiji in zasnovi osebnega in lahkega orožja ter posledicah za izvajanje mednarodnega instrumenta za sledenje, pripravljeno za Generalno skupščino ZN (A/CONF.192/BMS/2014/1);
- resolucije Varnostnega sveta ZN o osebnem in lahkem orožju (RVSZN 2117 iz leta 2013, RVSZN 2220 iz leta 2015 in RVSZN 2370 iz leta 2017);
- resolucijo Varnostnega sveta ZN o ženskah, miru in varnosti (RVSZN 1325 iz leta 2000 in poznejše resolucije), predvsem na RVSZN 2242 iz leta 2015, v kateri se zlasti spodbuja krepitev vloge žensk pri prizadevanjih za preprečevanje, zatiranje in izkoreninjenje nedovoljenega prenosa SALW ter njegovega destabilizirajočega kopičenja in zlorabe;
- resolucijo Varnostnega sveta ZN 1612 iz leta 2005 o otroci v oboroženih spopadih;
- resolucijo Generalne skupščine ZN o upravljanju konvencionalnega streliva v celotnem življenjskem obdobju (A/RES/78/47), s katero je bil sprejet globalni okvir za upravljanje konvencionalnega streliva v celotnem življenjskem obdobju (A/78/111), ki je namenski mednarodni instrument za obravnavanje varnostnih in varstvenih tveganj konvencionalnega streliva, vključno s preusmerjanjem streliva in nedovoljeno trgovino z njim ter nenačrtovanimi eksplozijami streliva;
- dokumente organizacije OVSE o SALW.

9. Kar zadeva razmislek o izvajanju akcijskega programa, EU podpira vključitev naslednjih elementov v zaključni dokument RevCon4:

- i. spodbujati nacionalno izvajanje s pomočjo nacionalnih medagencijskih usklajevalnih organov; nacionalnih akcijskih načrtov; nacionalnih kontaktnih točk na institucionalni in tehnični ravni; zakonodajo, vključno s kazenskimi klavzulami, predpisi in upravnimi postopki, ter spremljati ustrezne vidike življenjskega cikla SALW in pripadajočega streliva, vključno s proizvodnjo in označevanjem, vodenjem evidenc, trgovino, prenosom, varnim in zanesljivim kopičenjem zalog in odstranjevanjem;
- ii. podpreti regionalno in podregionalno sodelovanje in usklajevanje;
- iii. spodbujati vidike SALW v varnostnem sodelovanju na dvostranski in medregionalni ravni, vključno s čezmejnim sodelovanjem in izmenjavo informacij med organi pregona in carinskimi uradi za zaježitev nedovoljene trgovine s SALW;
- iv. krepiti vlogo in moč regionalnih in podregionalnih organizacij za pomoč državam pri njihovem izvajanju akcijskega programa;
- v. omogočati in spodbujati izmenjavo in uporabo informacij o ugotovljenih vzorcih v primerih nezakonite trgovine in preusmerjanja, v skladu z nacionalno zakonodajo, vključno s pomočjo spletnih nacionalnih, regionalnih in mednarodnih podatkovnih zbirk, s podporo vlogi Interpola in ZN v zvezi s tem;
- vi. spodbujati uporabo sporazumov s končnimi uporabniki v okviru nadzora izvoza SALW;
- vii. spodbujati uporabo novih tehnologij pri nadzoru nad SALW za prepoznavanje poti in vzorcev preusmerjanja SALW in pripadajočega streliva ter prispevati h kazenskim preiskavam teh primerov preusmerjanja;
- viii. povečati prizadevanja za fizično zaščito in upravljanje zalog, vključno z uporabo novih tehnologij;
- ix. izboljšati izmenjavo informacij o zasegih orožja, v skladu z nacionalno zakonodajo, za obravnavo pomanjkljivosti in izboljšanje možnosti za preiskave in pregon, zlasti s poudarkom na regionalnem sodelovanju;

- x. spodbujati in podpirati izvajanje standardov in najboljših praks za ravnanje z osebnim orožjem (modularna zbirka za izvajanje nadzora nad osebnim orožjem – MOSAIC) in strelivom (mednarodne tehnične smernice za upravljanje zaloga streliva (IATG));
- xi. promovirati preglednost s spodbujanjem držav k izmenjavi nacionalnih kontaktnih točk na institucionalni in tehnični ravni za akcijski program;
- xii. spodbujati države, naj predložijo dvoletna poročila o stanju izvajanja akcijskega programa in mednarodnega instrumenta za spremljanje, da bi povečale njihovo število in kakovost, vključile SALW v svoja poročila za register ZN za konvencionalno orožje (UNROCA) ter spodbujale sinergije na tem področju z drugimi povezanimi mednarodnimi instrumenti;
- xiii. obravnavati nedovoljeno proizvodnjo in spreminjanje SALW in njegovih sestavnih delov z rokodelsko produkcijo, ob upoštevanju nedavnega razvoja dogodkov in trendov, med drugim vključno s tridimenzionalnim tiskanjem, ponovno usposobitvijo onespособljenega strelnega orožja in predelavo strelnega orožja s slepimi naboji;
- xiv. v okviru akcijskega programa in mednarodnega instrumenta za sledenje obravnavati vse večje izzive, ki jih predstavlja rokodelska produkcija SALW;
- xv. spodbujati dobre prakse v zvezi z onespособitvijo, da bi postalo SALW trajno neuporabno in ponovna usposobitev fizično nemogoča, tudi s spodbujanjem standardov EU, določenih v Izvedbeni uredbi Komisije (EU) 2015/2403;
- xvi. spodbujati uničenje kot najprimernejšo možnost za presežne zaloge SALW;
- xvii. obravnavati rastoči pomen interneta in spletnih transakcij, vključno z nematerialnim prenosom tehnologije in zasnove, pri nedovoljeni trgovini s SALW in njihovimi sestavnimi deli ter njihovi proizvodnji;
- xviii. odpraviti razlike v zakonodaji držav, ki olajšujejo nezakonito trgovino in proizvodnjo SALW, vključno z nezakonito predelavo orožja za streljanje s slepimi naboji v delujoče strelno orožje;
- xix. spodbujati, v okviru njihovih pristojnosti in kadar je to primerno, večjo vlogo mirovnih operacij ZN in regionalnih mirovnih operacij na področju nedovoljenega SALW;

- xx. upoštevati vprašanje SALW in streliva, zlasti v programih za vzpostavljanje miru in obnovo po konflikth in programih za demobilizacijo, razoroževanje in ponovno vključevanje, za reformo varnostnega sektorja ter za ženske, mir in varnost.

10. Kar zadeva razmislek o izvajanju mednarodnega instrumenta za sledenje, EU podpira vključitev naslednjih elementov v zaključni dokument RevCon4:

- i. zagotoviti učinkovitosti mednarodnega instrumenta za sledenje v luči razvoja tehnologije in zasnove SALW. EU je zlasti zaskrbljena zaradi naraščajočega trenda osebnega orožja z okvirom iz polimera ali z modularno zasnovo in zato, ker ne obstaja globalni standard glede tega, kako in kje označevati to orožje, kar postopoma slabi zmogljivost za sledenje temu orožju. Za zagotovitev in ohranitev zmogljivosti za sledenje SALW z okvirom iz polimera in z modularno zasnovo je zato pomembno, da se na RevCon4 doseže dogovor o procesu, ki bo omogočil dosego soglasja glede označevanja tovrstnega SALW. Ta proces bi moral biti podlaga za dokument o soglasju, ki bi dopolnjeval mednarodni instrument za sledenje, kot je na primer priloga. Poleg dogovora o označevanju osebnega in lahkega orožja z okvirom iz polimera in modularne zasnove, bi moral dokument odražati tudi druge posledice razvoja tehnologije in zasnove SALW, med drugim tridimenzionalno tiskanje, ter sprememb pri označevanju, evidentiranju in sledenju. Tak dokument bi zagotovil, da mednarodni instrument za sledenje zaradi razvoja tehnologije in zasnove ne bi postal manj učinkovit;
- ii. spodbujati označevanje uvoza, kot to zahteva mednarodni instrument za sledenje, po možnosti ob trenutku izdelave;
- iii. spodbuditi uporabo novih tehnologij za bolj učinkovito označevanje, evidentiranje in sledenje SALW. V povzetku predsedujočega srečanju vladnih strokovnjakov so pomembne ugotovitve in predlogi v zvezi s tem;
- iv. krepiti mehanizme za izmenjavo informacij o nacionalnih sistemih označevanja ob trenutku izdelave in standardnih postopkih v zvezi z zaseženim neoznačenim SALW;
- v. spodbujati izvajanje – na nacionalni ravni – mednarodnega instrumenta za sledenje z zakonodajo o označevanju, evidentiranju in sledenju ter z oblikovanjem dvoletnih poročil, vzpostavljanjem nacionalnih kontaktnih točk in razvojem nacionalnih akcijskih načrtov;

- vi. krepiti zmogljivosti za sledenje nedovoljenemu SALW in strelivu na konfliktnih območjih, saj lahko to prispeva k prepoznavanju in zaježitvi nezakonitih tokov orožja na ta območja. To je mogoče doseči med drugim s podporo vključitvi mirovnih operacij ZN in regionalnih mirovnih operacij v zbiranje, evidentiranje, sledenje in uničevanje nezakonitega SALW in pripadajočega streliva, kjer je to ustrezno, in v skladu z njihovimi pristojnostmi in, kjer je to mogoče, v sodelovanju s strokovnjaki ZN za spremljanje embarga ZN na orožje; s podporo krepitvi zmogljivosti lokalnih varnostnih služb in organov pregona, vključno z vidikom žensk, miru in varnosti, za sledenje in preiskovanje, skupaj spodbujanjem uporabe evidence Interpola iArms in drugih ustreznih podatkovnih zbirk ter s podporo pobudam, kot je mehanizem iTrace družbe Conflict Armament Research.
11. Kar zadeva razmislek o mednarodnem sodelovanju in pomoči, EU podpira vključitev naslednjih elementov v zaključni dokument RevCon4:
- i. podpreti izvajanje akcijskega programa s sodelovanjem in pomočjo za dejavnosti nadzora nad SALW;
 - ii. oceniti učinek sodelovanja in pomoči, ki je bila zagotovljena za izvajanje akcijskega programa, in predstaviti rezultate te ocene na vmesnem bienalnem srečanju držav v okviru akcijskega programa;
 - iii. povečati učinkovitost in trajnost pomoči z boljšim usklajevanjem v sodelovanju z ustreznimi regionalnimi organizacijami, donatorji in izvajalskimi agencijami ter ob prevzemanju polne odgovornosti za nacionalne načrte držav prejemnic in, če je mogoče, ob opiranju na te akcijske načrte;
 - iv. podpreti skrbniški sklad ZN za podporo sodelovanju pri urejanju področja orožja (UNSCAR);
 - v. povečati preglednost glede sodelovanja in pomoči na področju nadzora nad SALW s podporo za svetovno zbirko podatkov, kjer bo registrirana pomoč za nadzor nad tem orožjem.